

Prologus

opfferunt violenter. Alii vero perturbant ecclesias per falsas scripturas interpretaciones: et tales per idumeam intelliguntur. idumea enim accipit sepe in scriptura per synagoga: quod falsas interpretaciones fingit in sacra scriptura ad pueritiam mysteria christi putat. **Esai. xxxiii. ca. in additōnib⁹.** **In eo. ca. vbi dicit in postilla. Et mihi dabo sanguinem eorum.**

Additō.

Ep̄ illōver dñi. Et mihi dabo sanguinem eorum que non mundaueit. Glo. Munda dñs sanguine peccatorum in euāgelio que per in lege non mundaueit.

Incipit expositio primi prologi in amos prophetam.

Ozias rex tres prologi permittunt. quorum iste primus est in quo biero. procedit hoc modo. **Primo enim ponit quoddam incidens per quod accedit ad principale: cum dicit: Ozias rex et principat⁹ at tria intēdit tangē. Primo tps diuulgatōnis b⁹ pphetie euz causa efficiente: ibi. **An hunc itaq; terremotū. scdo materia: ibi. In eas gentes que lectōe tē. tercio quorūdam ptenoz in principali ope ponit expositōez: ibi. Et qz idē ppheta. Dicit itaq;. a. Ozias rex. de q; b. q. palip. xxvj. b. Cum dei rēli. solū. emularet. i. amaret vel imitaretur: versus. Emulo: in fact amat inuidet ac imitat. In opusculo de vocabulis biblic inuenies exempla de istis significatōib⁹. De isto dicit in. n. pal. xxvj. Fecit qd rectū erat in p̄spectu dñi iūt oia q; fecerat amasias p̄ ei. c. **Primo religionis amore puocatus. p̄trariū legif. n. pal. xxvj. vbi dicit. Cū roborat⁹ eēt elatū est cor ei⁹ in interituz suum: et neglexit dñm deū suū: ingressusq; tēplū dñi adolere voluit incēsus sup altare thymiamatis. solutio: in b. q; intendebat p̄mouere diuinū cultū nō neglexit dñm s; dilexit. p̄ter hoc autē dī dñm neglexisse q; p̄ceptū nō sua uir: vñ dī bīc. d. **Cōtra p̄ceptū legis moysi tē. Num. xvij. b. Tu et filij tui custodite sacerdotiū vum. et oia q; ad cultū altaris p̄tinet et intra velū sē p̄ sacerdotes administrabunt: si quis externus accesserit occidet. Itē. Nu. i. a. Inuenies sile. e. **Paralypomenō. xxvj. f. Sacerdotale officium p̄sumere conat⁹ est. vñ azarias sacerdos et alij sacerdotes dñi dicebant ei. n. pal. xxvj. Nō ē tui officij ozia ut adoleas incēsum dñi: s; sacerdotū dñi. hoc est filioz aaron: q; p̄secrati sunt ad huiusmodi ministeriū. g. **Ob eā rem terremotū tē. vñ biero. sup primū amos. Ozias qui et azarias q; in debitū sacerdotiū sibi vendicās p̄cussus ē lepra in fronte et terremot⁹ factus est magn⁹ p̄ totā ierlm. h. **Cuius terremotus. i. **Etia zacharias ppheta meminit. xij. ca. vbi dicit. Fugietis sic fugistis a facie terremot⁹ in dieb⁹ ozie regis iuda. Glo. Qui vsurpans sacerdotiū lepra p̄cussus ē. ad e⁹ impietate tota terra mota ē. k. **Bieroba filij ioas ad dñam hierobaā filij nabath: de quo. iij. Reg. xij. et deinceps. s. i. n. pal. r. et deinceps in mulē loc: de hierobaā autē filio ioas legif. iij. Reg. xij. g. l. **In eas gentes que lecti. p̄. sunt. j. primo et********************

Incipit prologus i amos prophetam.

Ozias rex euz dei religionez solcite emularet nimio religionis amore puocatus p̄tra p̄ceptū legis moysi arzepto thuribulo: ut in hystoria libri scdi paralypomenon oñdit: sacerdotale officium p̄sumē conatus ē. **Ob eā rē tremotū tēplo dī exortū p̄stat: et etiā zacharias ppheta meminit. Ante hūc itaq; terremotū amos ppheta tpi b⁹ p̄dicti regis: et tpi b⁹ hieroboz filij ioas regis isrl⁹ eas gentes que electōe comp-**

scdo legif ibi de gazā et de tyro: de edom: de filiis amōz et de pluribus alijs. **m. Quas memorauit. i. ibidez cū dicit. Sup trib⁹ scelerib⁹ tē. n. Et qz idēz ppheta. i. qz dñs p̄ pphaz dicit ibi q; nō p̄cet sup sceleribus eoz signat q; p̄cere potuit. o. **In sequenti. s. p̄ tps****

hense sūt irā dei ob eas cās. **m. quas memorauit affuturam tēnūciat. Et qz idēz ppheta in sequentib⁹ ait. Sup tribus impietatib⁹ et sup quatuor nō cōuertaz eum tercio peccatorū indulgētiā deum dare posse significat: quēz q̄rto eadem p̄ctā ad mittētib⁹: nec penitentiā nec indulgētiā datūz ānūciat. **Mā p̄ ignis silitudinē quēi p̄dictas gētes imittēdum p̄dixit: grauē atq; irreuocabilē dei irā ad enersionē earūdem ciuitatū p̄cessurā voluit tēmonstrare.****

Proter ali⁹ prologus. **Mos ppha pastor rusticus ruboruz**

Hic postq; dixerat q; illos nō p̄uertes. subdit destructōez illoz futurā p̄ ignē: sicut patz in singulis p̄tibus vñ subiungit bīc. s. **Mā p̄ ignis silitudinē. et dicit. Ignis silitudinē: nō ignē: qz q̄si in nihilū erāt postea re dacti p̄secutōne illis immissa a dño p̄pter p̄ctā eoz. t. **P̄dixit. ibidē. s. p̄io t scdo. v. **Carūde. i. qz prius noianit. s. gazam tyrum tē.******

Explicat qualiscunq; expositio istius prologi. **Incipit secundi prologi expositio.**

Hmos ppheta tē. **Iste secundus prologus tres habet ptes principales. In prima tangunt cause operis. In scda ponit auctoris p̄mendatio sp̄alis: ibi. **Amos dō interpretatur. In tercia subditur p̄phetie commendatō generalis: ibi. In veritate em̄ vox omnium pphetaz tē. In prima causa efficiens multipl̄ describit. primo q̄tuz ad nomen cum dī. **Amos. scdo q̄tuz ad officium cum dī. **Prop̄beta. tercio q̄tuz ad p̄ditōez cum dī. **Rusticus. quarto q̄tuz ad opis p̄suetudinē cum dī. **Ruborū mora distringens. q̄nto q̄tuz ad modū agendū cum dī. **Paucis verbis explicari nō potest. in quo tāgitur cā formalis: sexto q̄tuz ad actū p̄phetandi: ibi **Hic loquitur ad vaccas pingues tē. in qua tangit cā materialis. In scda parte auctor sp̄aliter a quatuor cōmendat. primo ex abundātia gratie: ibi. **Interpretatur onust⁹. scdo ex officij dignitate: ibi. **pphetauit in ceteros tē. tercio ex debita ad p̄phetiaz dispōnē. **Essē q̄ppe ppha nō poterat tē. q̄rto ex utilitate et viuuerfalicite tē crine: ibi. **Qui etiā tuba sua tē. **His vsus sē in silitam. a. **Amos. ecce nomen pphete. b. **Prop̄beta. officio. c. **Rusticus. conditōne. d. **Ruborum mora distringens operis cōsuetudine istud sumitur de amos. vñ. vbi scribitur. **Armentari⁹ ego suz vellicans siccomoros. id est visceres frōdes************************************

in Amos prophetā

Sicomori et aliarum arborum ad pastum pecorum. ita dicitur gl. in line. vñ vestringes vellicas et discerpēs p eodē accipiunt. Itē glo. marginalis dicitur: Sicomor? idē est q rubus afferens mora q pastoz fame depellit et folia esuriē pecoz. In opusculo de vocabulis biblie pleni inuenies de rubo et sicomoro.

Pauci verb explicari nō pōt. Quis. n. dignē exprimat tria? et qtuor scelera damasci gaze tyri idumee filioz amon et moab: et septio octauoz gradu iude et isrl. Dic loq̄ ad vaccas pingues: q sunt in monte samarie: et ruituram mōmū maiore et minore q testatur. Ipe cernit fictore locuste et stantē dñm sup murū litū vel adamantiū et vncinū pomoz attrahentē supplicia peccatoribz et fame in terra: nō fame panis: nec sitim aque: s̄ audiēdi verbū dñi: vñ dixit verba s̄ vñbz Amos vñ interpretat onustus. Dic amos spirituali grā plen? prophetauit in ceteros pphetas. Non eniz solus ipse erat propheta: sed etiam alij. Esse quippe nō poterat propheta: nisi pastor ante fuisset. Qui etiā tuba sua clangit p singulos dies erudiens et do-

moza distriges paucū verb explicari nō pōt. Quis. n. dignē exprimat tria? et qtuor scelera damasci gaze tyri idumee filioz amon et moab: et septio octauoz gradu iude et isrl. Dic loq̄ ad vaccas pingues: q sunt in monte samarie: et ruituram mōmū maiore et minore q testatur. Ipe cernit fictore locuste et stantē dñm sup murū litū vel adamantiū et vncinū pomoz attrahentē supplicia peccatoribz et fame in terra: nō fame panis: nec sitim aque: s̄ audiēdi verbū dñi: vñ dixit verba s̄ vñbz Amos vñ interpretat onustus. Dic amos spirituali grā plen? prophetauit in ceteros pphetas. Non eniz solus ipse erat propheta: sed etiam alij. Esse quippe nō poterat propheta: nisi pastor ante fuisset. Qui etiā tuba sua clangit p singulos dies erudiens et do-

et exemplis q̄ pponit pphando: sicut tangit in multo glo. infra. vñ et hic q nō erat pastor spūalis magnū habuit cōmoduz de materiali officio pastorali: qz p s̄ fuit habilior ad officū pphandi: multo magis pastores spūales ad s̄ sunt vtilēs. a **T**uba sua. i. p̄dicatione sonora et apta

Item alius plogus. **I**ncipit tertiū plogi expositio. **H**ic amos ppheta et pastor nō fuit pater esaie prophete: q̄ et ille propheta extiterit. Nam alijs litteris ille: alijs iste apud hebreos scribitur que differentia litterarū apud latinos nō habet: et ille fortis vel robustus hic vir auulsus interpretat qui loquit cōtra decem tribus: que per idolatriam a cultu dei et a regno dauid erāt auulse. Fuit at cognatio ei? ex oppido thecue: qd sex miliaribus distat a bethleē: curā gerēs pecoz i latitudine capoz q sūt primi oppido thecue: in quibus humi aride atqz harenosa

et exemplis q̄ pponit pphando: sicut tangit in multo glo. infra. vñ et hic q nō erat pastor spūalis magnū habuit cōmoduz de materiali officio pastorali: qz p s̄ fuit habilior ad officū pphandi: multo magis pastores spūales ad s̄ sunt vtilēs. a **T**uba sua. i. p̄dicatione sonora et apta

Jobel. q. Canite tuba in syon glo. Publice p̄dicare penitentiā. et bñ dicit. Publice: ad modū tube q̄ coiter audif a bonis et a malis: et publica predicatō publice delectat bonos: offendit autē obstinatos. a **T**angit tuba spūalis. ad dñam materialiu: de quibus dicit Nume. x. Fac tibi duas tubas argenteas. c. **S**criptū ē. esa. xl. Sup montē excelsum ascende etc. **E**xplicat qualifcūqz expositio istius plogi.

Incipit tertiū plogi expositio. **H**ic amos ppheta et pastor nō fuit pater esaie prophete: q̄ et ille propheta extiterit. Nam alijs litteris ille: alijs iste apud hebreos scribitur que differentia litterarū apud latinos nō habet: et ille fortis vel robustus hic vir auulsus interpretat qui loquit cōtra decem tribus: que per idolatriam a cultu dei et a regno dauid erāt auulse. Fuit at cognatio ei? ex oppido thecue: qd sex miliaribus distat a bethleē: curā gerēs pecoz i latitudine capoz q sūt primi oppido thecue: in quibus humi aride atqz harenosa

Dominū maiorem. et tribuū ppter maiorem multitudinem. n. **M**inorez. duarū tribuū scissioribus l. captiuitate. lxx. annoz: biero. xlv. et xlv. **I**pe cernit fictore locuste. infra. vii. fictorem appellat dñm creatorem et spiratore locuste. i. exercitus assyrioz. vñ biero. in originali. **O**stendit dñs semnachibz regē assyrioz. cuz infinita multitudine exercitus instar locuste vniuersa comedentis eē venturū de cuius aduentu bf. iij. Reg. xvij. et Esa. lxxv. **P** **E**t stantē dñm. infra. vii. **Q**up murū litum. bec est litera biero. **R** **A**d adamantiū. bec est lra. lxx. vide supra expositionem positam in epla ad paulinū. **S** **E**t vncinū pomoz. infra. vii. a. **A**trahentē supplicia peccatoribus. **T** **E**t fame. vii. f. s̄. in epla ad paulinū bec pleni? exponunt. **V** **N**ō dixit ver. s̄. infra. vii. vbi dicit. **S**z audiēdi dñm dei p qd inuuit illā fame fore audiēdi verbū increatū qd vncinū verbū enō verba creata que plura sunt. **V** **O**nustus. onere gratie. i. grā spūali que subleuat ad celū: q onus dicit qz graue reddit maturitate mox: et de isto onere dicit math. xj. **I**ugū em meum suauē est et onus meū leuē. **P** **R**ophetauit in ceteros. s̄. iobele naum ionā osee esaia. et commendat in s̄ qd in alijs pphetaffe: qd em in plures bonos opponit nō pōt habere latentia mali. **Y** **E**ssē quippe nō poterat. ita bñ et ita sufficienter. **Z** **N**isi pastor ante fuisset: qz in illo officio instruct? fuit similitudinibz?

Mif dñe electōis grā q̄ ad pphetiaz vocat? est: ibi. **H**ic ablatum. quinto subiungit finalis ipsi? p̄seuerantia: ibi. **Q**uem amalias etc. sexto fit mentio de ipsius morte et sepultura: ibi. **P**ost bec seminiū? etc. **T**erz in prima pte notificat ppheta multiplici: primo p̄sonalem discretōnem ibi. **N**on fuit pater esaie. scdo p̄ scripture distinctōnem: ibi. **N**am alijs lris ille. tercio p̄ nois interpretationez: ibi. **E**t ille fortis vel robustus etc. quarto p̄ suā cognatōem: ibi. **F**uit aut cognatio ei? etc. quinto p̄ officij p̄suetudinem. s̄. solitudine pastorem: ibi. **C**uram gerens pecorum etc. sexto p̄ conuictum seu conuersatōnem: ibi. **E**t hoc numero pastor etc. septimo q̄tum ad interpretatiū: ibi. **I**mperit? sermone. octauo q̄tum ad cognitiū: ibi. **S**ed plen? sciētia. **D**is visis litere insistamus. **B** **P**ater esaie. d quo esaie. j. **A**lio esaie filij Amos. **C** **H**ic et ille. scz pater esaie. **P** **R**opheta extiterit. esaie. xxv. a. **D** **M**a et alijs litteris ille. scilicet amos pater esaie. vnde dicit bieron. in originali. **I**lle scribitur p̄ primam et vltimaz sui nominis literaz aleph et sade: et interpretatur fortis atqz robustus: hic vñ per ayn et samech: et interpretatur populus auulsus. **M**ediū litere: men et vau: vtrinqz conuenientes sunt. **C** **A** cultu dei. iij. Reg. xij. **F** **E**t a regno dauid. iij. Reg. xv. **G** **D**istat a bethleem. ad meridianam plagam: sicut dicit biero. **B** **I**n quibus campis. **M**abil omnino frugum gignitur humo existente arida atqz harenosa. ista littera